

## **ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ**

Державне регулювання на повітряному транспорті полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Управління в галузі повітряного транспорту має забезпечувати: своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення і суспільного виробництва в перевезеннях та потреб оборони України; захист прав громадян під час їх транспортного обслуговування; безпечне функціонування транспорту; додержання необхідних темпів і пропорцій розвитку національної повітряної транспортної системи; захист економічних інтересів України та законних інтересів підприємств і організацій повітряного транспорту і споживачів транспортних послуг; створення однакових умов для розвитку господарської діяльності підприємств повітряного транспорту; обмеження монополізму та розвиток конкуренції; координацію роботи повітряного транспорту; ліцензування окремих видів діяльності в галузі повітряного транспорту та охорону навколишнього природного середовища від шкідливого впливу повітряного транспорту (ст. 3 Закону України «Про транспорт»).

Керівництво в сфері державного регулювання на повітряному транспорті здійснює Президент України та Кабінет Міністрів України, які забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України відповідно до Конституції та законів України. Проте, враховуючи, що за законодавством України авіація поділяється на цивільну та державну авіацію (ч. 4 ст. 4 ПКУ), то й діаметрально-протилежним чином розрізняється відповідна система державного управління. За ст. 5 ПКУ уповноважений орган з питань цивільної авіації реалізує державну політику і стратегію розвитку авіації України, здійснює державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації за такими напрямками: здійснення комплексних заходів щодо забезпечення безпеки польотів, авіаційної, екологічної, економічної та інформаційної безпеки; створення умов для розвитку авіаційної діяльності, повітряних перевезень та їх обслуговування, виконання авіаційних робіт та польотів авіації загального призначення; організація використання повітряного простору України;

представництво України в міжнародних організаціях цивільної авіації та у міжнародних відносинах з питань цивільної авіації. Вказані напрями реалізуються уповноваженим органом з питань цивільної авіації шляхом: розроблення, прийняття та впровадження авіаційних правил України; сертифікації суб'єктів та об'єктів авіаційної діяльності; ліцензування господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів та/або вантажів повітряним транспортом та надання прав на експлуатацію повітряних ліній і призначень авіаперевізникам; здійснення постійного нагляду та інспектування дотримання встановлених законодавством, у тому числі авіаційними правилами України, вимог. Уповноважений орган з питань цивільної авіації є уповноваженим та незалежним органом щодо забезпечення використання повітряного простору України суб'єктами авіаційної діяльності, нагляду за забезпеченням аеронавігаційного обслуговування. З метою вжиття заходів до забезпечення безпеки авіації уповноважений орган з питань цивільної авіації взаємодіє з правоохоронними органами, органами виконавчої влади.

Отже, під функціональністю правового регулювання в галузі авіаційного транспорту будемо розуміти нормативно визначену сукупність взаємоузгоджених і взаємозалежних компонентів, які забезпечують ефективне функціонування авіаційної галузі шляхом запровадження авіаційних правил для того, щоб можливо було задовольнити приватні та публічні інтереси, зберегти баланс останніх та надати можливість зацікавленим суб'єктам повноцінно реалізовувати закріплені в Конституції України права, свободи та законні інтереси. При цьому інструментальною складовою цього механізму виступають адміністративно-правові засоби зобов'язального характеру, які трансформуються в авіаційні правила. Саме вдаль використання адміністративно-правових засобів надає можливість упорядкувати різні за правовою природою авіаційні відносини, які об'єднані спільною метою, що полягає у реалізації конституційних прав, свобод і законних інтересів, підтриманні балансу публічних і приватних інтересів та забезпеченні авіаційної безпеки тощо. Мета механізму правового регулювання подолання перепон на шляху задоволення інтересів суб'єктів права – досягається за допомогою використання сукупності засобів, які різняться за природою та функціональним призначенням, але об'єднані в систему спільною метою.

Перспективи подальших досліджень даної проблеми полягають у аналізі стану чинного законодавства з питань організації та діяльності повітряного транспорту України на предмет вияву норм, що суперечать сучасним основним принципам управління в системі авіації з метою приведення їх у відповідність до завдань функціонування даної галузі народного господарства та її конституційно-правового статусу.

### Література

1. Бордунов В.Д. Международное воздушное право: учебное пособие. Москва: НОУ ВКШ «Авиабизнес»; изд-во «Научная книга», 2006. 464 с.
2. Шульженко Ф.П., Гайдунін О.О., Кундрік Р.С. Транспортне право: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 244 с.
3. Повітряний транспорт. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Про транспорт: Закон України від 10 лис. 1994 р. № 232/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
5. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393 VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
6. Шереметьєва Є.Т. Теоретичні та методологічні основи дослідження повітряного права України. *Юридичний вісник*. 2009. № 1(10). С. 7-11.
7. Адміністративне право України / за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса: Юрид. літ., 2003. 572 с.
8. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: ІнЮре, 2002. 432 с.
9. Адміністративне право України / за ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2000. 534 с.
10. Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жов. 2010 р. № 2174-р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. Том 2. С. 545.
11. Концепція Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 лис. 2012 р. URL: [http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art\\_id=245830910](http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245830910) ].
12. Про затвердження Програми розвитку державної системи використання повітряного простору України на 2010-2014 роки. Кабінет Міністрів України. Постанова від 13 січ. 2010 р. № 44. *Офіційний вісник України*. 2010. № 3. С. 33.

УДК 243(043.2)

**Приходько М.В.**, ад'юнкт,  
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

### БУЛІНГ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ

Насильство у навчальних закладах є досить розповсюдженим та існує досить давно. На сьогоднішній день дану проблему характеризують словом іншомовного походження – «булінг», яке перекладається українською як залякування, цькування. Слід зазначити, що в останні роки булінг набув більших масштабів, а ця тема набула розголосу та перестала замовчуватися. Так, всеукраїнське дослідження, проведене UNICEF, наводить динаміку булінгу в Україні, де були ображені протягом останніх двох місяців – 2006 рік – 47%, 2010 рік – 42%, 2014 рік – 36%, 2018 рік – 38%, 2019 рік – 39% школярів. Найбільший показник жертв булінгу в аналізований період зафіксовано у 2006 р., проте слід акцентувати увагу